

уровень эффективности работы предприятия. Необходимость внедрения и использования логистических систем на швейных предприятиях, несомненна.

Литература:

1. Гаджинський А.М. Логістика.-М.: «Дашков и К0», 2003.
2. Крикавський С. Логістика. Львів: «Інтелект-Захід», 2004.
3. Неруш Ю.М. Логистика: Учебник. – М.: Издательство «Проспект», 2008.
4. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навч. посібник. К.: ЦУЛ. – 2003.
5. Социально-экономические и правовые аспекты развития мировой экономики. Материалы Международной научно-практической интернет-конференции преподавателей, аспирантов и студентов (г. Донецк, 1 декабря 2012 года). – Донецк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 468 с.
6. Економічний потенціал логістичних систем: Методичні вказівки до виконання випускних магістерських робіт для студентів спец. 8.050107 «Економіка підприємства» / Упор. М.В. Свіщов, Т.В. Божкова. – К: КНУТД, 2005. – 12 с.

Bratishko Yu. S.,

Ph.D. of pharmaceutical sciences, associate professor,

Posylkina O. V.,

doctor of pharmaceutical sciences, professor,

Kubasova G. V.

teacher

National Pharmaceutical University, Kharkov, Ukraine

THE MECHANISM OF FORMATION PHARMACEUTICALS SOCIAL RESPONSIBILITY

Братішко Ю. С.,

кандидат фармацевтичних наук, доцент;

Посилкіна О. В.,

доктор фармацевтичних наук, професор;

Кубасова Г. В.,

викладач

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО БІЗНЕСУ

У статті висвітлено актуальні питання вирішення проблем соціального розвитку фармацевтичних підприємств в умовах впровадження систем менеджменту якості. У статті досліджені сутність та етапи формування системи соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу. Авторами виявлено особливості формування системи соціальної відповідальності на підприємствах фармацевтичної галузі України.

Ключові слова: соціальна відповідальність, механізм, розвиток, фармацевтичне підприємство.

The article highlights the current issues of addressing social development of pharmaceutical enterprises in the implementation of quality management systems. The article examines the nature and stages of the formation pharmaceuticals social responsibility. The authors identified peculiarities of the formation of the social responsibility of pharmaceutical enterprises in Ukraine.

Keywords: social responsibility, the mechanism, social development, pharmaceutical company.

Необхідність розробки в умовах сьогодення сучасної концепції управління фармацевтичними підприємствами (ФП), головним чином, пов'язана з тим, що розгляд ФП лише як економічної системи, яка має за мету виробництво лікарських засобів та максимізацію прибутку, не відображає його цілісної суті. Без уваги залишається той факт, що сьогодні ФП – це ще й об'єкти процесу соціалізації, тобто така соціальна система, в межах якої

відбувається реалізація певних інтересів працівників, будь то процес заробляння коштів на самовідтворення, отримання необхідного захисту чи спілкування. Отже, кожне ФП слід розглядати як систему, в якій тісно перетинаються економічні та соціальні процеси, які впливають на його функціонування та розвиток [1, с.6; 2, с.3]. При цьому треба відзначити, що в управлінні ФП сьогодні значної уваги набуває саме соціальний бік економічних процесів, що значною мірою обумовлене як великою соціальною значущістю продукції, яку вони виробляють, так і новою роллю персоналу, який сьогодні стає їх головним активом в умовах необхідності розвитку його самоменеджменту в процесі побудови системи менеджменту якості, зростання творчого характеру праці, підвищення ролі корпоративної культури як джерела забезпечення надійності, прогнозованості поведінки ФП, його взаємодії з партнерами [3, с.75]. Це обумовлює необхідність розвитку соціально-економічної моделі управління ФП та побудови механізму формування соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу (СВФБ), який має відповідати умовам економічного стану України та враховувати галузеву специфіку.

Головною метою формування системи СВФБ є задоволення потреб (як внутрішніх, так і зовнішніх по відношенню до ФП) людини як працівника, як споживача продукції, як особистості, яка співіснує з ФП в одному екологічному просторі. Завданням побудови системи СВФБ є розробка стратегії та рекомендацій розв'язання суперечностей, які виникають між продуктивними силами та виробничими відносинами, а саме: сприяння активізації дії не тільки економічних факторів виробництва, а й соціальних, таких як компетентність, професіоналізм персоналу, позитивний імідж; ефективне управління відтворенням людського капіталу; розвиток цінності нової культури ФП; сприяння кооперації інтелектуальної праці, розвиток самоменеджменту діяльності творчої людини; посилення СВФБ та створення на ФП клімату соціального партнерства. Для розвитку системи СВФБ та забезпечення стратегічних конкурентних переваг перед західними компаніями, які діють на фармацевтичному ринку України необхідним є розробка механізму її формування [4, с.14; 5, с.11].

Механізм формування СВФБ – це сукупність взаємопов'язаних підходів, методів, чинників, принципів, інструментарію, регулювання та відповідного забезпечення процесу створення ефективної системи соціальної відповідальності суб'єктів фармацевтичної галузі з метою реалізації їхньої місії щодо забезпечення населення якісними, безпечними, терапевтично дієвими та доступними за ціною лікарськими засобами з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін. Механізм формування СВФБ включає декілька етапів, які під час взаємодії сприяють розвитку системи менеджменту якості на ФП (рис. 1).

Першим важливим етапом формування системи СВФБ є регулювання, яке включає міжнародний, національний, галузевий та ринковий рівень. На міжнародному рівні регулювання процесу формування СВФБ здійснюється системою міжнародних стандартів, на національному – чинним

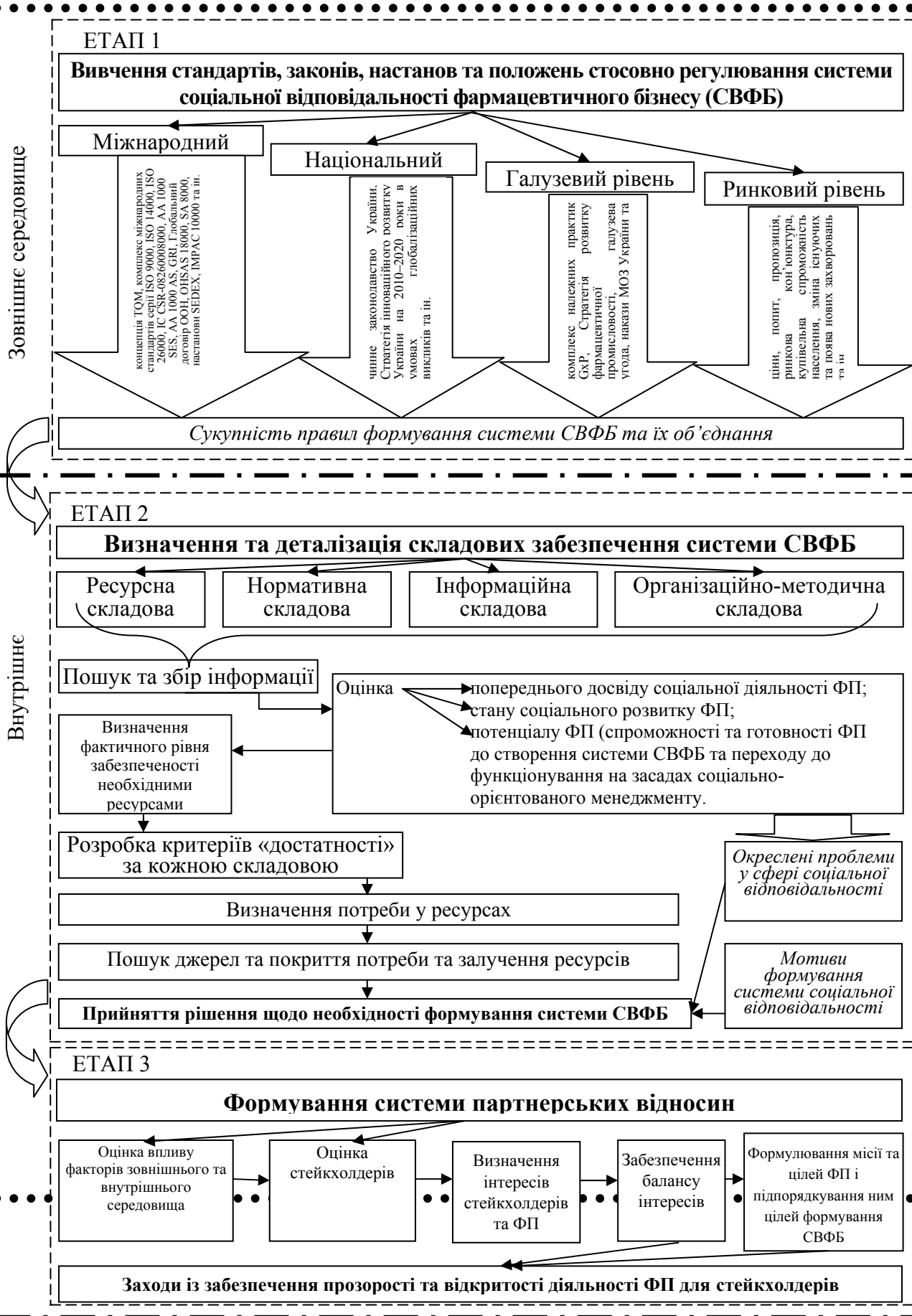

Рис. 1. Механізм формування СВФБ (початок)

Рис. 1. Механізм формування СВФБ (закінчення)

Законодавством, на галузевому – комплексом належних практик, на ринковому рівні регулювання здійснюється зміною кон'юнктури, що визначається зрушеннями у нозологіях, появою нових захворювань, зміною купівельної спроможності населення та ін.

Підгрунття другого етапу складає забезпечення системи СВФБ, яке включає ресурсну, нормативну, інформаційну та організаційно-методичну складові. Наявність необхідного забезпечення в достатньому обсязі у визначений період є основою успішного формування системи СВФБ з огляду на існування об'єктивних обмежень.

Рівень забезпеченості процесу формування системи СВФБ визначається наявним фінансовим, трудовим, інноваційним та іншими видами потенціалу ФП. На даному етапі визначаються критерії «достатності» за кожною складовою забезпечення. ФП взаємодіють з різними стейкхолдерами, потреби яких значно різняться, тому необхідно визначити, які з них відповідають місії ФП, забезпечивши між ними баланс. Отже, формування системи партнерських відносин є третім етапом формування системи СВФБ. На даному етапі формулюються місія та цілі ФП і підпорядковані ним цілі формування СВФБ; визначаються можливі партнери, сфери їх інтересів стосовно ФП; здійснюються заходи із забезпечення прозорості та відкритості діяльності ФП для стейкхолдерів.

На четвертому етапі формування системи СВФБ визначаються складові соціальної відповідальності та її властивості як системи. Такими властивостями можна назвати цілісність, точність, відкритість, динамізм, ефективність. Властивість цілісності характеризує СВФБ як єдину цілісну систему елементів, відносин, ресурсів, інструментів тощо. Тому зміни, в одній частині механізму обов'язково впливатимуть на інші, що вимагає ретельного планування й урахування взаємодії складових. Точність передбачає своєчасне й адресне виконання поставлених завдань із відповідних напрямів. Така властивість з'являється при координованому управлінні елементами, правильному та своєчасному використанні відповідного інструментарію. Відкритість означає залежність від впливу зовнішнього середовища, та одночасно можливість впливати на зовнішнє середовище за допомогою соціальних проектів і програм. Властивість динамізму розуміє безупинний розвиток механізму в контексті розвитку як внутрішніх систем, так і в їх взаємозв'язку із зовнішнім середовищем. Ефективність системи СВФБ – це набуття ФП конкурентних переваг та додаткових зисків від взаємодії зі стейкхолдерами на взаємовигідних умовах. До складових СВФБ можна віднести якість лікарських засобів, соціальну, економічну та екологічну складову.

На п'ятому етапі визначаються підходи, принципи, методи та інструменти формування системи СВФБ. Основними науковими підходами до формування системи СВФБ є процесний, комплексний, ситуаційний, системний та інші, які доповнюють один одного. До принципів механізму формування СВФБ належать: принципи управління якістю, пропорційності, адекватності, узгодженості, адаптивності, ритмічності, керованості, безперервності, економічності. Методами та формами реалізації СВФБ є участь у державних

соціальних програмах, реалізація соціальних проектів та соціальних програм для персоналу та населення, розробка та удосконалення соціальної політики підприємства, створення екологічних проектів, благодійність, меценатство, спонсорство та інші. Інструментами формування системи СВФБ є оцінка гудвілу, регресійні, статичні й динамічні моделі, відстеження і прогнози, експертні опитування, математичні імітаційні моделі, розрахунок економічного, соціального, екологічного, бюджетного, синергетичного ефекту та інші. Наступний шостий етап передбачає пошук і розробку альтернатив управлінських рішень, які відповідають основним принципам формування системи СВФБ, що визначають її зв'язок із системою менеджменту якості та системою загального управління ФП.

Сьомий етап формування системи СВФБ – це логічне продовження процедури відбору ефективних управлінських рішень. Однак, на відміну від попереднього відбору, даний етап передбачає аналіз інтегральної ефективності управлінських рішень за відібраними показниками.

Восьмий етап полягає у прийнятті рішень щодо формування системи СВФБ для конкретного ФП та забезпечення ефективності даного.

На заключному дев'ятому етапі здійснюється оцінка результатів та контроль. Цей етап включає систематичну оцінку, що реалізовується як на рівні ФП, так і на рівні фармацевтичної галузі чи регіону. Результатом даного етапу є складання та оприлюднення соціального звіту.

Впровадження запропонованого механізму формування системи СВФБ дозволяє: визначити та оцінити проблеми у сфері СВФБ; створити засади ефективного менеджменту якості; визначити сукупність ресурсів, що можуть бути спрямовані ФП на соціально-відповідальну діяльність; розробити ефективну систему управління соціально-відповідальною діяльністю; забезпечити створення системи партнерських відносин із стейкхолдерами; розробити загальну систему просування та запровадження принципів соціальної відповідальності на рівні фармацевтичної галузі. Запропонований механізм сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних ФП. Механізм дозволяє уникнути недоліків егоїстичного підходу до процесу формування системи соціальної відповідальності; він визнає врахування інтересів та потреб суспільства та їх узгодження з інтересами ФП, наголошуючи при цьому на довгострокових перевагах СВФБ. При цьому діяльність будь-якого ФП повинна, в першу чергу, орієнтуватися на виконання соціальної місії, яка полягає у забезпеченні населення якісними, ефективними та доступними за ціною лікарськими засобами. А вже доведення до суспільства важливості виконання місії, масштабів проведеної соціальної роботи шляхом оприлюднення соціальних звітів є запорукою довіри та підтримки ФП всіма стейкхолдерами, що як наслідок забезпечить високий рівень прибутковості ФП. Але слід зважати на те, що всі відносини ФП зі стейкхолдерами мають будуватись на засадах партнерства та взаємовигоди. Саме тоді можливим є досягнення максимальної інтегральної ефективності соціально-відповідальної діяльності. Механізм формування системи СВФБ дозволяє врахувати особливості запровадження даного підходу не лише на окремому ФП, а й

розробити загальну систему просування та запровадження принципів соціальної відповідальності на рівні фармацевтичної галузі через запровадження практики визначення рейтингу соціальної відповідальності ФП. Отже, перспективами наших досліджень є формування галузевої методики рейтингування ФП з урахування провідного вітчизняного та закордонного досвіду, розробка рекомендацій щодо створення системи соціальної звітності на ФП, стандартизація соціально-відповідальної діяльності ФП та розробка механізму рівневого соціального менеджменту діяльності суб'єктів фармацевтичної галузі.

Література:

1. Проект Стратегії розвитку фармацевтичної промисловості України на 2010-2020 рр. (Бібліотека офіційних видань).
2. Проект програми «Про сучасний стан та перспективи розвитку фармацевтичної галузі України». (Бібліотека офіційних видань).
3. Грицина Л. А. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності підприємства в системі зацікавленості та взаємовідносин сторін / Л. А. Грицина // Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету. Економічні науки. – Сімферополь: НІЦ КІПУ, 2008. – Вип. 12. – С. 73–77.
4. Посилкіна О. В., Доровський О. В., Братішко Ю. С. Управління трудовим потенціалом фармацевтичних підприємств в умовах менеджменту якості: моногр. / за ред. О. В. Посилкіної. – Х.: Вид-во НФаУ, 2010. – 422 с.
5. Родіонов О. В. Соціальні і екологічні складові ділової репутації підприємства : монографія / О.В. Родіонов. – Луганськ: Ноулідж, 2009. – 237 с.

Brezynska A. P.

Post-Graduate Student,

Kharkiv State University of Food Technology and Trade, Kharkov, Ukraine

WORKING OUT OF THE POLICY OF MANAGEMENT BY FINANCIAL RESOURCES IN SYSTEM OF FORMATION OF CORPORATE AND FINANCIAL STRATEGY OF THE ENTERPRISE OF RETAIL TRADE

Брезинська А. П.

аспірант кафедри фінансів,

Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків

РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Досліджено теоретико-методичні аспекти розробки політики управління фінансовими ресурсами в системі формування функціональної фінансової та загальної корпоративної стратегії підприємства роздрібною торгівлі. Визначено ключові підходи до управління фінансовими ресурсами підприємства відповідно до ієрархічної структури стратегій. Розроблено систему формалізованих критеріїв оцінки агресивного, компромісного та консервативного підходів до управління фінансовими ресурсами на різних етапах їх трансформації в процесі формування, розміщення, використання та відтворення в торговельних підприємствах.

Ключові слова: політика управління фінансовими ресурсами, фінансова та корпоративна стратегія, підприємство роздрібною торгівлі.

In article teoretiko-methodical aspects of working out of a policy of management by financial resources in system of formation of functional financial and general corporate strategy of the enterprise of retail trade are investigated. Key approaches to management of enterprise financial resources according to hierarchical structure of strategy are defined. The system of the formalized criteria of an estimation of aggressive, compromise and conservative approaches to management of financial resources at different stages of their transformation in the course of formation, placing, use and reproduction in trade enterprises is developed.